

EL LLENGUATGE

12/X/1976
A la tarda

Cal reconèixer que el recte ús de les preposicions és un dels aspectes més difícils i complexos de la llengua. Per molt que s'hagi arribat a fixar l'ús d'aquestes partícules sempre sorgeix un cas no previst que ens submergeix en el dubte. D'altra banda, les preposicions anomenades febles no van prou lligades amb cap idea bàsica que ens serveixi de guia segura. Preposicions fortes com ara contra o sota indiquen, bàsicament, oposició i situació inferior, però els tipus de relació que podem associar amb les preposicions febles, com ara lloc (a; en), possessió (de), companyia (amb), i causa o motiu (per), es veuen àmpliament superats per la multiplicitat dels que realment indiquen cadascuna d'aquestes preposicions. Cal afegir-hi, encara, les discrepàncies existents, en aquest camp, entre les diverses llengües germanes. Compareu: Viu a París i Vive en Paris. Un molí de vent i Un moulin a vent. Lloat per tothom i L'odato da tutti.

Es, doncs, en l'ús tradicional, i en els seus testimonis orals i escrits, que cal cercar una norma per a la utilització de les preposicions, i tractar de discernir i combatre les alteracions que s'hi produeixin. Un d'aquests usos tradicionals de la preposició a, és el que correspon a la indicació de temps davant els noms que designen les diverses parts del dia. Sempre havíem dit, efectivament: al matí, a la tarda i a la nit, sense haver-ho après enlloc, de la mateixa manera que diem Viu a París o Sopem a les deu. Avui, aquest ús sofreix una alteració. És corrent que es digui «pel matí», «per la tarda», «per la nit». Però no sembla pas que es pugui admetre aquest canvi de preposició. Com hem dit, cada llengua té un ús específic per a cada una. Farem ben fet, doncs, de mantenir el de la nostra: Hi aniré al matí. T'espero dijous a la tarda i Vindran demà a la nit.

ALBERT JANE